

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 347/05-32

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu Juraja Babjaka a zo sudcov Eduarda Bárányu a Ľubomíra Dobríka vo veci sťažnosti A. M., bytom V., a M. K., bytom V., zastúpených advokátkou JUDr. K. H., K., pre namietané porušenie ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 27 C 549/00 na neverejnom zasadnutí 1. marca 2006 takto

r o z h o d o l :

1. Okresný súd Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 27 C 549/00 **p o r u š i l** základné právo A. M. a M. K. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. A. M. **p r i z n á v a** primerané finančné zadostučinenie v sume 20 000 Sk (slovom dvadsaťtisíc slovenských korún), ktoré jej je Okresný súd Košice II **p o v i n n ý** vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. M. K. p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie v sume 20 000 Sk (slovom dvadsaťtisíc slovenských korún), ktoré mu je Okresný súd Košice II p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Košice II j e p o v i n n ý zaplatiť náhradu trov konania A. M. a M. K. v sume 8 304 Sk (slovom osemtisícristoštyri slovenských korún) na účet ich právnej zástupkyne advokátky JUDr. K. H., K., do pätnástich dní od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Sťažnosti A. M. a M. K. vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 347/05-9 zo 7. decembra 2005 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na konanie sťažnosť A. M., bytom V., a M. K., bytom V. (ďalej len „sťažovatelia“), zastúpených advokátkou JUDr. K. H., K., v ktorej namietajú porušenie ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 27 C 549/00.

Sťažovatelia prostredníctvom splnomocnenej právnej zástupkyne uviedli, že sťažnosť podávajú ako žalobcovia v spore o zrušenie a vyporiadanie spoluvlastníctva začatom na základe žaloby podanej 14. júla 2000. Vec nie je dosiaľ právoplatne skončená. Postup okresného súdu je zdĺhavý, do podania sťažnosti ústavnému súdu sa vo veci neuskutočnilo pojednávanie v konaní, ktoré inak nemožno považovať za osobitne právne zložité.

Sťažovatelia podali predsedovi okresného súdu sťažnosti na prieťahy v konaní, nesúhlasia však s jeho stanoviskom, v ktorom im podľa nich pripisuje zodpovednosť za „päť rokov trvajúcú prípravu pojednávania“. Pripúšťajú predĺženie označeného konania kvôli ich žiadosti o oslobodenie od súdneho poplatku namietajúc však, že ide o uplatnenie ich procesných práv a „... samo rozhodovanie o ňom bolo zdĺhavé...“.

Na základe uvedených tvrdení sťažovatelia žiadajú, aby ústavný súd nálezom rozhodol, že okresný súd v predmetnom konaní porušil ich základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, aby im priznal finančné zadosťučinenie vo výške 50 000 Sk pre každého z nich a aby uložil okresnému súdu povinnosť nahradiť im trovy v konaní pred ústavným súdom.

V prílohe ústavnej sťažnosti predložili sťažovatelia ústavnému súdu fotokópie odpovedí predsedu okresného súdu (sp. zn. Spr. 23100/03 z 10. júna 2003 a sp. zn. 2381/05 z 24. mája 2005) na sťažnosti na prieťahy v označenom konaní a na základe výzvy ústavného súdu z 8. novembra 2005 aj fotokópie spoločných podaní oboch sťažovateľov zo 7. decembra 2004 a z 11. mája 2005 preukazujúce podanie sťažnosti na prieťahy v označenom konaní predsedovi okresného súdu oboma sťažovateľmi podľa § 17 zákona Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe súdov) v znení neskorších predpisov, resp. podľa § 62 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Okresný súd sa k sťažnosti sťažovateľov vyjadril podaním č. Spr. 1523/05 z 2. januára 2006 prostredníctvom svojho predsedu. Vo svojom vyjadrení podrobne opísal priebeh uvedeného konania a následne poukázal na skutočnosť, že dĺžka predmetného konania bola podľa neho ovplyvnená predovšetkým správaním samotných sťažovateľov, ktorí pri podaní žaloby nezaplatili súdny poplatok, nepožiadali o oslobodenie od povinnosti zaplatiť ho a v podanom návrhu na začatie konania neuviedli ani cenu nehnuteľností, ktorá je pre určenie súdneho poplatku nevyhnutá, hoci boli už pri podaní žaloby zastúpení právnou zástupkyňou. Okresný súd vo svojom vyjadrení poukázal tiež na procesné prekážky

vzniknuté v danom konaní, spočívajúce v prekážkach doručenia písomností vzniknutých na strane žalovaných, ktorých aktuálny pobyt, resp. dátum úmrtí musel následne okresný súd zistiť.

Predseda okresného súdu poukázal aj na skutočnosť, že samotní sťažovatelia podali žalobu proti účastníčke konania (žalovanej v 2. rade), ktorá zomrela pred podaním žaloby, a aj na to, že označenie žalovanej v 3. rade nebolo správne už pri podaní žaloby.

Dĺžku predmetného konania podľa predsedu okresného súdu teda *„ovplyvnili predovšetkým vyššie uvedené skutočnosti, ktoré nevznikli nekonaním súdu, ale správaním sťažovateľov“*.

S poukazom na obsah záveru ústavnej sťažnosti, v ktorom sťažovatelia uviedli, že sa nedomáhajú uloženia povinnosti okresnému súdu konať, ako aj s poukazom na skutočnosť, že sťažovatelia v čase podania ústavnej sťažnosti už niekoľko týždňov vlastnili predvolanie na nariadené pojednávanie v tejto veci, predseda okresného súdu uviedol, že podanie sťažovateľov považuje *„za výlučne účelové, sledujúce len získanie finančného zadosťučinenie, nie zabezpečenie v danej veci rýchlejšieho konania“*.

V závere svojho vyjadrenia predseda okresného súdu napokon uviedol: *„Vzhľadom na všetky mnou uvedené skutočnosti i s prihliadnutím na predmet sporu, navrhujem nepriznať sťažovateľom finančné zadosťučinenie, a to ani v prípade, ak by ústavný súd dospel k záveru, že k určitým prieťahom i zo strany súdu došlo. V prípade takto učiného záveru navrhujem len tunajšiemu súdu uložiť povinnosť konať v danej veci bez prieťahov.*

Zároveň Vám oznamujem, že netrvám na tom, aby ústavný súd konal o veci samej na ústnom pojednávaní a súhlasím s upustením od neho.“

Právna zástupkyňa sťažovateľov ústavnému súdu na základe jeho výzvy listom z 9. januára 2006 oznámila, že súhlasí s upustením od konania ústneho pojednávania v predmetnej veci, a súčasne v tomto podaní vyčíslila trovy právneho zastúpenia sťažovateľov.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania, ako aj z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania v predmetnej veci.

Sťažovatelia podali 14. júla 2000 na okresnom súde žalobu, ktorou sa proti žalovaným: A. K., bytom K. (ďalej aj „žalovaný v 1. rade“), E. K., rodenej S., bytom K. (ďalej aj „žalovaná v 2. rade“), M. S., rodenej M., bytom K. (ďalej aj „žalovaná v 3. rade“), L. B., bytom K. (ďalej aj „žalovaná v 4. rade“), M. S., bytom K. (ďalej aj „žalovaný v 5. rade“), I. Š., bytom K. (ďalej aj „žalovaný v 6. rade“), a A. Š., rodenej K., bytom K. (ďalej aj „žalovaná v 7. rade“), domáhali zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam (pozemkom - ďalej aj „sporné nehnuteľnosti“) nachádzajúcim sa v K. v katastrálnom území V.

Predseda okresného súdu opatrením z 2. októbra 2000 podľa § 2 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 66/1992 Zb. o Spravovacom poriadku pre okresné a krajské súdy v znení neskorších predpisov rozhodol o presune predmetnej veci do súdneho oddelenia „*JUDr. G.*“.

Na základe pokynu zákonnej sudkyne z 13. novembra 2000 vyzval okresný súd právnu zástupkyňu sťažovateľov 22. novembra 2000, aby oznámila cenu sporných nehnuteľností pre účely vyrubenia súdneho poplatku. Výzva bola doručená 27. novembra 2000. Právna zástupkyňa sťažovateľov oznámila okresnému súdu hodnotu sporných nehnuteľností 12. decembra 2000.

Výzvou z 30. augusta 2001 vypravenou 30. októbra 2001 a doručenou právnej zástupkyňi sťažovateľov 5. novembra 2001 vyzval okresný súd sťažovateľov na zaplatenie súdneho poplatku (jeho výšku stanovil okresný súd na podklade podania doručeného mu právnu zástupkyňou sťažovateľov 12. decembra 2000).

Podaním z 12. novembra 2001 doručeným okresnému súdu 13. novembra 2001 požiadali sťažovatelia prostredníctvom splnomocnenej právnej zástupkyne o oslobodenie od súdnych poplatkov. V prílohe žiadosti boli okresnému súdu predložené doklady o osobných, majetkových a zárobkových pomeroch sťažovateľov.

Uznesením č. k. 27 C 549/00-21 z 3. apríla 2002 priznal okresný súd sťažovateľom čiastočné oslobodenie od súdnych poplatkov (sťažovateľke vo výške 1/2 a sťažovateľovi vo výške 3/4). Toto uznesenie (spolu s novými výzvami na zaplatenie súdneho poplatku) bolo vypravené 3. mája 2002 a doručené 16. mája 2002. Proti uzneseniu okresného súdu z 3. apríla 2002 podali sťažovatelia 27. mája 2002 odvolanie, predložiac ďalšie podklady o svojich osobných, majetkových a zárobkových pomeroch.

Spis bol predložený Krajskému súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) na rozhodnutie o odvolaní 1. augusta 2002. Krajský súd uznesením č. k. 15 Co 424/02-34 z 30. augusta 2002 uznesenie okresného súdu č. k. 27 C 549/00-21 z 3. apríla 2002 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Spis bol okresnému súdu vrátený 17. októbra 2002.

Na základe pokynu zákonnej sudkyne z 10. decembra 2002 bolo uznesenie krajského súdu o odvolaní 5. februára 2003 zaslané právnej zástupkyňi sťažovateľov, ktorá ho prevzala 10. februára 2003.

Podaním zo 17. marca 2003 oznámila právna zástupkyňa sťažovateľov okresnému súdu zmenu priezviska a adresy žalovanej v 4. rade.

Na základe pokynu nového zákonného sudcu zo 17. júna 2003 vyzval okresný súd sťažovateľov na doplnenie podkladov pre rozhodnutie vo veci oslobodenia od súdnych poplatkov (predloženie čestných prehlásení, že sťažovatelia nevlastnia majetok väčšej hodnoty, nemajú iný príjem a nedisponujú finančnými prostriedkami uloženými v peňažnom ústave). Výzva bola sťažovateľom doručená 20. júna 2003. Sťažovatelia doručili okresnému súdu čestné prehlásenia v dňoch 26. júna 2003 a 27. júna 2003.

Uznesením č. k. 27 C 549/00-40 z 11. augusta 2003, ktoré nadobudlo právoplatnosť 10. septembra 2003, priznal okresný súd sťažovateľom oslobodenie od súdnych poplatkov v plnom rozsahu.

Na základe pokynu zákonného sudcu z 19. septembra 2003 bola vec predložená vyššiemu súdnemu úradníkovi na vykonanie ďalších procesných úkonov. Na základe pokynu vyššieho súdneho úradníka z 21. októbra 2003 zaslal okresný súd 10. decembra 2003 žalovaným výzvu, aby sa k žalobe v lehote 15 dní vyjadrili.

Zásielky adresované žalovaným v 2. rade, v 3. rade a v 6. rade vrátila pošta okresnému súdu ako neprevzaté s tým, že žalovaná v 2. rade zomrela.

Okresnému súdu bolo 29. decembra 2003 doručené vyjadrenie žalovanej v 7. rade k žalobe, v ktorom zároveň okresnému súdu oznámila, že žalovaný v 6. rade (jej manžel) zomrel, uvedúc taktiež mená jeho právnych nástupcov (dedičov).

Výzvami z 13. januára 2004 žiadal okresný súd register obyvateľov a orgány Policajného zboru o oznámenie adresy pobytu žalovanej v 3. rade. Z odpovedí doručených okresnému súdu 20. januára 2004 a 2. februára 2004 vyplynula potreba doplnenia údajov nevyhnutých na identifikáciu žalovanej v 3. rade.

Výzvami z 27. februára 2004 a z 3. marca 2004 žiadal okresný súd register obyvateľov o oznámenie dátumu úmrtí žalovaných v 2. rade a v 6. rade a právnu zástupkyňu sťažovateľov vyzval, aby upresnila údaje označujúce žalovanú v 3. rade a oznámila, či sťažovatelia trvajú na žalobe proti žalovaným v 2. rade a v 6. rade. Odpovede na uvedené výzvy boli okresnému súdu doručené 12. marca 2004.

Okresný súd uznesením č. k. 27 C 549/00-56 z 24. marca 2004 zastavil konanie proti žalovanej v 2. rade s odôvodnením, že žalovaná v 2. rade zomrela 19. decembra 1999, teda stratila spôsobilosť byť účastníkom konania ešte pred podaním žaloby. V uvedený deň okresný súd taktiež preveroval stav dedičského konania po žalovanom v 6. rade. Výzvami

z 31. marca 2004 zisťoval okresný súd miesto pobytu žalovanej v 3. rade. Odpovede boli okresnému súdu doručené 6. apríla 2004, 8. apríla 2004 a 13. apríla 2004.

Výzvami z 21. apríla 2004 zisťoval okresný súd miesto pobytu žalovanej v 4. rade, keďže sa jej nepodarilo doručiť uznesenie okresného súdu z 24. marca 2004. Odpovede boli okresnému súdu doručené 29. apríla 2004, 6. mája 2004 a 12. mája 2004.

Na základe pokynu zákonného sudcu z 13. mája 2004 bola vec predložená vyššiemu súdnemu úradníkovi na vykonanie ďalších procesných úkonov. Na základe pokynu vyššieho súdneho úradníka z 18. mája 2004 zaslal okresný súd 19. mája 2004 právnej zástupkyňi sťažovateľov výzvu na doplnenie žaloby, pokiaľ ide o označenie žalovaných v 1. rade a v 4. rade. Právna zástupkyňa sťažovateľov reagovala podaním z 26. mája 2004 doručeným okresnému súdu 28. mája 2004.

Opravným uznesením č. k. 27 C 549/00-71 z 9. augusta 2004 opravil okresný súd svoje uznesenie č. k. 27 C 549/00-56 z 24. marca 2004 v záhlaví v časti týkajúcej sa označenia žalovanej v 4. rade. Dňa 26. augusta 2004 požiadal okresný súd o zaslanie právoplatného rozhodnutia v dedičskom konaní po žalovanom v 6. rade Okresný súd Košice I.

Na základe pokynu vyššieho súdneho úradníka súdnej kancelárii z 8. decembra 2004 zaslal okresný súd 17. decembra 2004 žalovanej v 3. rade výzvu na vyjadrenie k žalobe, kópiu žaloby, ako aj uznesenie z 24. marca 2004. Žalovaná v 3. rade zásielku okresného súdu prevzala 23. decembra 2004.

Na základe pokynu vyššieho súdneho úradníka súdnej kancelárii z 2. februára 2005 zaslal okresný súd 4. februára 2005 výzvu na vyjadrenie k žalobe vrátane kópie žaloby právnym nástupcom (dedičom) žalovaného v 6. rade. Ich vyjadrenia boli okresnému súdu doručené 22. februára 2005.

Zákonný sudca nariadil 22. marca 2005 pojednávanie vo veci na 7. október 2005. Predvolanie na pojednávanie bolo účastníkom konania zasielané 12. augusta 2005.

Na pojednávaní konanom 7. októbra 2005 zistil zákonný sudca stanoviská prítomných účastníkov konania k žalobe a po poučení účastníkov konania o ich procesných právach v zmysle § 30 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) vzhľadom na žiadosť žalovaných prítomných na pojednávaní o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pojednávanie odročil za účelom zistenia ich osobných, majetkových a zárobkových pomerov.

Okresný súd vyzval žalovaných, ktorí na pojednávaní konanom 7. októbra 2005 požiadali o ustanovenie právneho zástupcu, na oznámenie a dokladovanie svojich osobných, majetkových a zárobkových pomerov v lehote 15 dní listom z 11. októbra 2005 (doručeným 17. októbra 2005).

Žalovaná v 3. rade reagovala na výzvu okresného súdu 19. októbra 2005. Ďalší dvaja žalovaní na výzvu okresného súdu z 11. októbra 2005 v stanovenej lehote nereagovali, v dôsledku čoho okresný súd ich žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu uznesením č. k. 27 C 549/00-96 z 21. decembra 2005 nevyhovel. Toto rozhodnutie bolo písomne vyhotovené a vypravené 4. januára 2006. V uvedený deň bol spis zaslaný ústavnému súdu.

III.

1. Podľa ustanovenia čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy: „Každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prietáhov (...).“

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želaného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Preto na

naplnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (I. ÚS 10/98).

Otázku existencie zbytočných prietáhov v konaní, a tým aj porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy skúma ústavný súd vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu podľa právnej a faktickej zložitosti veci, podľa správania účastníka konania a spôsobu, akým v konaní postupoval súd (napr. II. ÚS 74/97, I. ÚS 70/98). Tieto tri kritériá zohľadňuje pri namietanom porušení práva na prerokovanie veci súdom v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd aj Európsky súd pre ľudské práva (III. ÚS 111/02, III. ÚS 29/03).

A) Pokiaľ ide o prvé kritérium „zložitost' veci“, ústavný súd bral do úvahy aj v predmetnom prípade skutkový stav veci a platnú právnu úpravu relevantnú pre rozhodnutie, ako aj právnu povahu (charakter) veci.

Predmetom posudzovaného konania pred okresným súdom je návrh na vyporiadanie podielového spoluvlastníctva nehnuteľností. Keďže v konaní o tejto veci podľa zistenia ústavného súdu okresný súd dosiaľ nepristúpil k prerokovaniu merita veci, prípadná právna zložitost' veci nemohla mať vplyv na predĺženie tohto konania. Na skutkovú zložitost' tejto veci má v doterajšom priebehu konania podľa ústavného súdu vplyv aj vysoký počet účastníkov tohto konania (dvaja na strane žalobcov a sedem na strane žalovaných, ktorých počet bol v priebehu konania zvýšený o právnych nástupcov po zomrelom žalovanom v 6. rade). Okresný súd bol v priebehu konania nútený zisťovať miesta pobytu viacerých žalovaných a taktiež za účelom ustálenie okruhu účastníkov konania si vyžiadať dedičský spis po zomrelom žalovanom v 6. rade. Spomínaná skutková zložitost' veci však nemôže ospravedlniť nečinnost' okresného súdu v konaní o žalobe sťažovateľov a ani jeho neefektívny postup.

B) Pri hodnotení správania sťažovateľov ako účastníkov konania ústavný súd zistil, že sťažovatelia boli v konaní zastúpení kvalifikovanou právnou zástupkyňou a v priebehu konania včas reagovali na pokyny, resp. výzvy okresného súdu, čím prispeli k odstráneniu

nedostatkov ich podaní. Napriek tejto skutočnosti možno podľa ústavného súdu na ich ťarchu započítať predovšetkým to, že nespĺnili jednu zo základných podmienok konania -nezaplatili súdny poplatok splatný podaním návrhu na začatie konania a o oslobodenie od tejto povinnosti požiadali až vo svojej reakcii na výzvu okresného súdu na zaplatenie súdneho poplatku, t. j. viac ako šesťnásť mesiacov od začatia konania v uvedenej veci.

Sťažovatelia v priebehu doterajšieho konania využili svoje procesné práva (podali žiadosť o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov a aj odvolanie proti uzneseniu okresného súdu z 3. apríla 2002), v dôsledku čoho došlo k predĺženiu konania v predmetnej veci na okresnom súde, čo však v súlade s doterajšou judikatúrou ústavného súdu nemožno započítať na jeho ťarchu (mutatis mutandis III. ÚS 192/02, III. ÚS 82/05).

Z vyššie uvedených skutočností teda vyplýva, že k spomaľovaniu postupu okresného súdu v preskúvanom konaní prispelo aj správanie sťažovateľov predovšetkým v počiatočných fázach konania (v súvislosti s podaním žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov), a ústavný súd túto skutočnosť pri svojom rozhodovaní zohľadnil.

C) Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v uvedenom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup okresného súdu v predmetnej veci.

Ústavný súd v preskúvanom konaní zistil dlhé obdobia nečinnosti v postupe okresného súdu, ktoré mali výrazný vplyv na doterajšiu dĺžku konania. Prvé desaťmesačné obdobie nečinnosti okresného súdu začalo 12. decembra 2000, keď mu bola doručená odpoveď právnej zástupkyne sťažovateľov na výzvu súdu, a trvalo až do 30. októbra 2001, keď bola okresným súdom vypravená výzva sťažovateľom na zaplatenie súdneho poplatku. Okresný súd nevykonával v predmetnej veci žiadne procesné úkony aj v období trvajúcim takmer päť mesiacov od 13. novembra 2001, keď mu bola doručená žiadosť sťažovateľov o oslobodenie od súdnych poplatkov, až do 3. apríla 2002, keď okresný súd uznesením priznal sťažovateľom čiastočné oslobodenie od súdnych poplatkov (uznesenie bolo vypravené sťažovateľom až 3. mája 2002). Na ťarchu okresného súdu ústavný súd započítal aj ďalšie sedemmesačné obdobie, v ktorom neboli zo strany okresného súdu vykonávané

žiadne procesné úkony, trvajúce od 22. marca 2005, keď bolo pokynom nariadené pojednávanie v uvedenej veci, až do 7. októbra 2005, keď okresný súd uskutočnil pojednávanie. Nečinnosť okresného súdu vo vyššie označených obdobiach bez toho, aby jeho postupu bránila zákonná prekážka, je potrebné považovať za zbytočné prietahy v konaní v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy.

Podľa zistenia ústavného súdu bolo predmetné konanie poznačené aj neefektívnou a nesústredenou činnosťou okresného súdu. O neefektívnej činnosti okresného súdu v predmetnom konaní svedčí tiež uznesenie krajského súdu č. k. 15 Co 424/02-34 z 30. augusta 2002, ktorým bolo zrušené uznesenie okresného súdu z 3. apríla 2002 z dôvodu jeho nepreskúmateľnosti pre nedostatok dôvodov.

Okresný súd v predmetnom konaní musí zabezpečiť súčinnosť všetkých účastníkov konania, čo v tomto prípade vzhľadom na ich vysoký počet nie je jednoduché. Napriek tejto skutočnosti vzhľadom na dĺžku konania, ktoré ku dňu podania ústavnej sťažnosti trvalo už viac ako päť rokov a dva mesiace, ako aj s ohľadom na rozsah vykonaného dokazovania v predmetnej veci (okresný súd nemá stále zabezpečené základné dôkazné prostriedky potrebné pre rozhodnutie) možno podľa ústavného súdu v tejto veci konštatovať, že okresný súd mohol svojím sústredenejším postupom v konaní predovšetkým súbežným vykonávaním procesných úkonov (napr. súbežným zisťovaním miesta pobytu viacerých účastníkov konania i zabezpečovaním rozhodnutia v dedičskom konaní po zomrelom účastníkovi konania), ako aj odstránením neprimeraných časových intervalov medzi vykonávaním jednotlivých jednoduchých procesných úkonov v priebehu konania [napr. obdobie štyroch mesiacov trvajúce od 17. októbra 2002 (doručenie spisu z krajského súdu) do 5. februára 2003 (zaslanie uznesenia krajského súdu právnej zástupkyňi sťažovateľov); obdobie štyroch mesiacov trvajúce od 11. augusta 2003 (okresný súd vydal uznesenie č. k. 27 C 549/00-40) až do 10. decembra 2003 (zaslanie výzvy žalovaným, aby sa vyjadrili k podanej žalobe)] zabezpečiť rýchlejší postup v konaní smerujúci k odstráneniu právnej neistoty účastníkov konania.

Ústavný súd konštatuje, že konanie, ktoré je predmetom posúdenia, trvá už viac ako päť rokov a dva mesiace a do dňa podania ústavnej sťažnosti v ňom nedošlo k zabezpečeniu základných dôkazných prostriedkov potrebných pre rozhodnutie, ba ani k začatiu prejednávania merita veci. Z uvedenej doby dvadsaťdva mesiacov, teda jeden rok a desať mesiacov, tvoria obdobia, v ktorých dochádzalo k zbytočným priet'ahom v konaní v dôsledku nečinnosti okresného súdu.

S ohľadom na vyššie uvedené nemožno dobu predmetného konania vedeného na okresnom súde považovať za ústavne akceptovateľnú vo vzťahu k základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd preto dospel k záveru, že uvedené právo sťažovateľov bolo nečinnosťou, ako aj neefektívnou a nesústredenou činnosťou okresného súdu porušené.

3. Sťažovatelia vo svojej sťažnosti žiadali aj o priznanie primeraného finančného zadosťúčinenia vo výške 50 000 Sk pre každého z nich, ktoré odôvodnili tým, že postup okresného súdu v predmetnom konaní nesmeruje k odstráneniu ich právnej neistoty, ďalej poukázanim na skutočnosť, že „*viacerí*“ účastníci konania sa skončenia tohto sporu týkajúceho sa majetkových záležitostí nedožili, ako aj tým, že je pre nich „*traumatizujúce*“, že pri takomto postupe okresného súdu v konaní sa skončenia sporu ani oni nedožijú.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťúčinenie.

Podľa ustanovenia § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťúčinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Ústavný súd považoval v tomto prípade za primerané priznať každému zo sťažovateľov sumu 20 000 Sk (spolu vo výške 40 000 Sk). Táto suma zohľadňuje celkovú dĺžku predmetného konania s prihliadnutím na predmet konania okresného súdu, dĺžku

zbytočných priesťahov (jeden rok a dva mesiace), ako aj nesústredený a neefektívny postup okresného súdu v tomto konaní.

4. Sťažovatelia prostredníctvom svojej právnej zástupkyne žiadali priznať náhradu trov konania pred ústavným súdom vo výške 13 726 Sk, ktoré bližšie špecifikovala ako odmenu za dva úkony právnej služby pre dvoch sťažovateľov vrátane režijného paušálu.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľov ústavný súd vychádzal z ustanovení § 1, § 11, § 13 ods. 3, § 14 ods. 1 a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb s tým, že predmet konania podľa čl. 127 ústavy pred ústavným súdom, ktorým sú základné práva a slobody, porušenie ktorých sťažovateľ namieta, v zásade nie je oceníteľný peniazmi. Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby uskutočnený v období od 1. januára 2005 v konaní pred ústavným súdom predstavuje 2 501 Sk (za spoločný úkon vykonávaný pri zastupovaní dvoch alebo viacerých osôb sa základná sadzba tarifnej odmeny zníži o 20 %, t. j. na 2 001 Sk) a hodnota režijného paušálu 150 Sk.

Ústavný súd právnej zástupkyne sťažovateľov za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2005 pre dvoch sťažovateľov (príprava a prevzatie vecí a písomné podanie na súd) priznal odmenu vo výške 8 004 Sk (4 x 2 001 Sk) vrátane úhrady režijného paušálu vo výške 300 Sk (2 x 150 Sk), spolu teda vo výške 8 304 Sk, a vo zvyšnej časti uplatnenému nároku na priznanie náhrady trov konania v návrhu sťažovateľov nevyhovel.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. marca 2006